

Med hjerte, mund og hænder

Årsberetning for Kristelig Handicapforening 2023

Til årsmødet 2023 har vi indbudt politiker og tidligere folketingsmedlem Bertel Haarder til at holde et foredrag under overskriften ”Resourcer, muligheder og begrænsninger”. Udgangspunktet for foredraget er, at vi lever i et rigt land med mange velfærdsydelser. Nu er der imidlertid tegn på, at præmisserne for social omsorg er ved at ændre sig.

Handicapområdet har været underfinansieret i mange år, og ser vi på den aktuelle udvikling, er der desværre meget, som tyder på, at problemet blot vil blive forværret i fremtiden. De pressede budgetter på den ene side og borgernes forventninger på den anden side sætter vores velfærd i et massivt og - som følgende analyse vil underbygge - også et stigende pres.

Fire trends

Det er ikke længe siden, at reformkommissionens formand, professor Nina Smith, i en artikel i nyhedsmediet Mandag Morgen advarede imod en række trends, som underminerer velfærden. Hun mener, at udviklingen går i en retning, hvor det i sidste ende er spørgsmålet om hvorvidt Danmark kan opretholde den frie, lige adgang til de offentlige kerneydelser til borgerne.

Hvis man kratter lidt i lakken, hviler beregningerne om den finanspolitiske holdbarhed på nogle forudsætninger om, hvordan fremtiden vil udvikle sig. Forudsætningerne er bare ikke helt så holdbare, som vi gør dem til. ”Jeg kan se en række trends, der indtil nu er gået under økonomernes radar”, udtaler hun.

Og hvad er det så for fire trends, hun peger på?

For det første påpeger hun, at man ikke kan tage udgangspunkt i, at produktiviteten i den offentlige sektor kan stige i samme takt

som i den private. Og når lønnen for offentligt ansatte i Danmark stiger i takt med lønstigningerne i det private, vil konsekvensen blive, at det bliver dyrere og dyrere at levere den samme service i den offentlige sektor.

For det andet peger hun på, at danskerne arbejder langt mindre end deres forældre og bedsteforældre. Vi er blevet rigere, og derfor ønsker vi også mere fritid. Derfor bliver der færre hænder i den offentlige sektor. Beskatningsgrundlaget mindskes også.

Den tredje trend, som hun peger på, er den voksende forskel mellem det private og offentlige forbrug. Dermed får kommuner og regioner sværere ved at leve op til danskeres stigende forventninger til velfærden. Og viljen til at finansiere udgifterne via skatten vil smuldre.

Endelig peger hun som det sidste på, at udgifterne til udsatte og unges mistrivsel er stærkt stigende. For eksempel indgår de stærkt stigende udgifter til det specialiserede socialområde, herunder også handicapområdet, ikke i beregningerne af den finanspolitiske holdbarhed.

Konsekvenserne af denne udvikling vil blive alvorlige for alle udsatte grupper i samfundet, som skal kæmpe mere for at få basale behov opfyldt. Det bliver ikke lettere at drive et bofællesskab eller være forældre til en menneske med handicap.

Faktisk må vi forvente, at de allerede eksisterende udfordringer med at sikre retssikkerhed og værdig behandling for mennesker med handicap blot vil vokse i omfang og styrke i de kommende år.

Etisk stemme

Den gode nyhed i den forbindelse er, at der i et samfund, hvor økonomiske interesser let

bliver styrende på bekostning af etiske og moralske værdier, er god brug for Kristelig Handicapforening (KH) tilbud og værdier:

- Der er brug for bofællesskaber, som kan give mennesker den særlige følelse af respekt, som består i at blive set – at blive regnet for et fuldgyldigt, elsket og værdifuldt menneske.
- Der er brug for en etisk stemme til at holde samfundet fast på, at ethvert menneske har krav på værdighed og respekt og ligeværdig behandling.
- Der er brug for fællesskaber, hvor familier og pårørende til mennesker med handicap kan tage ærlige snakke om de erfaringer, tanker og bekymringer, der kan følge med at have en bror eller en søster med udviklingshandicap.
- Der er brug for en forening til at udvikle gode rammer for kristent fællesskab for mennesker med handicap, hvor der kan finde en enkel, vedkommende og troværdig formidling af evangeliet sted.

I det hele taget er der behov for KH's indsats for at skabe en kirke og et samfund, der ikke bare kan rumme mennesker med udviklingshandicap, men som også udgør et ligeværdigt fællesskab for alle.

Og behovet for en sådan kirkelig indsats stiger kun i takt med, at den offentlige velfærd må spille fallit.

Tre vigtige spørgsmål

I forlængelse af dette vil jeg derfor stille tre spørgsmål til os som forening:

1. Hvordan kan vi som interesseorganisation forberede vores tilknyttede bofællesskaber på en fremtid, hvor præmisserne for sociale ydelser og

velfærd ser ud til at ændre sig radikalt? Hvad skal strategien være?

2. Hvordan kan vi modvirke handlingssammenslutning og resignation hos familier til hjemmeboende børn, som allerede i dag oplever for mange nederlag i mødet med det offentlige system?
3. Hvordan kan vi klæde de kristne fællesskaber på til at kunne tage et øget ansvar for, at mennesker med handicap kan blive en ligeværdig del af kirken og de kirkelige fællesskaber?

I januar var bestyrelsen samlet for at udarbejde en handlingsplan for 2023. Opgaven var blandt andet at finde frem til tre indsatsområder, som vi vil arbejde med i den kommende periode. Indsætterne svarer ikke direkte på ovenstående spørgsmål, men der er en tydelig sammenhæng til dem.

1: Interesseorganisation for bofællesskaber
Hvis fremtidsscenariet er, at vi skal kæmpe flere og mere slidsomme kampe på vegne af vores medlemmer, er der behov for tværgående samarbejde, hvor vi hjælper hinanden med at finde de rette løsninger. Bofællesskabernes ledere har også brug for at hente sparring og hjælp hos hinanden.

Derfor har vi opstillet som mål, at vi vil udvikle tilbud, som styrker tilhørsforholdet mellem bofællesskaberne og KH. Målet handler ikke først og fremmest om at styrke vores egen position som landsforening, men om at danne en ramme for tværgående samtale og vidensdeling med udgangspunkt i det fælles værdigrundlag.

På et mere lavpraktisk plan vil vi også gerne bidrage til at kvalitetssikre det eksisterende arbejde i bofællesskaberne med henblik på at gøre det mere robust. Derfor planlægger vi at udarbejde forslag til politikker på en række væsentlige områder, som bofællesskaberne kan anvende og tilpasse efter lokale

behov. Formålet er at skabe et fælles grundlag for kvalitetsarbejde i hele KH.

Der ligger også en opgave i at få udviklet de helt rigtige kursustilbud, som matcher bofællesskabernes behov. Siden 2020 har vi måttet aflyse en række kurser og workshops på grund af for få tilmeldte.

Desuden vil vi være bofællesskabernes stemme i den offentlige samtale og debat. Hvis det skal lykkes, har vi behov for, at bofællesskaberne peger på de problemstillinger, som skal adresseres i debatten eller over for en relevant myndighed.

2: Fokus på familier til hjemmeboende børn med handicap

Det andet fokusområde er en håndsrækning til familier med hjemmeboende børn med handicap. Vi ved, at mange familier allerede i dag kæmper med at få hverdagen til at hænge sammen, og vi samarbejder derfor også med blandt andre LEV om at tale familiernes sag i mødet med det offentlige system.

Samtidig ser vi det som en kerneopgave at udruste kirke og menigheder til at inkludere familierne med hjemmeboende børn med handicap i kirkens arbejde. Og i disse år har vi særligt fokus på børn med en diagnose inden for Autisme Spektrum Forstyrrelser (ASF). Vi overvejer blandt andet at udvikle en uddannelse, som kan klæde resourcepersoner i menigheder og kirkefællesskaber på til at imødekomme denne målgruppes særlige behov.

Desuden vil vi gerne inspirere til gudstjenester og forkyndelse, som er målrettet mennesker med ASF.

3: Fremme forkyndelsen gennem partnerskaber

Sidste år valgte vi at melde os ind i et nyt konsortiesamarbejde med fokus på religionspædagogik. Det gjorde vi ud fra den erkendelse, at vi kun kan påvirke den forkyndelsesmæssige indsats over for mennesker med

handicap, hvis vi samarbejder med andre om det. Ved at deltage i dette arbejde kan vi få mulighed for at sikre, at mennesker med handicap tænkes mere med, når kirken udvikler forkyndelsesmaterialer.

Målet er, at vi også i de kommende år, kan få udviklet nye forkyndelsesmaterialer, som er målrettet mennesker med udviklingshandicap. På dette område halter vi bagefter, hvis vi for eksempel sammenligner os med et land som Norge.

Partnerskaber

For at lykkes er vi afhængige af samarbejde på tværs af foreningen. Vi er også afhængige af stærke partnerskaber med andre organisationer, som vil byde ind med ressourcer, viden og erfaring. Jeg vil nævne nogle af de partnere, som bidrager til løsningen af vores mange forskelligartede opgaver.

Frøstruphøve Efterskole

Mennesker med udviklingshandicap har meget at bidrage med til fællesskaberne i kirken og samfundet. De har også selv brug for at ses på som værdifulde medlemmer af fællesskabet. Derfor arbejder vi som handicaporganisation også altid på at finde veje til inklusion.

Vores måske bedste projekt i den sammenhæng er Frøfestival, hvor vores medlemmer i en hel weekend får mulighed for at opleve fællesskab med eleverne fra Frøstruphøve Efterskole, som nu i mange år har stillet ressourcer til rådighed. Det er et kæmpe aktiv for os! Og vi skylder skolen stor tak for, at de vil skabe dette unikke og bevægende mødested for unge med og uden udviklingshandicap.

Efter to år uden "rigtig" Frøfestival var det i år med stor spænding og forventning, at vi så frem til årets festival, der havde eventyr som tema – og det blev en eventyrlig Frøfestival! Forinden var vi spændte på, hvordan

eleverne på Frøstruphave ville tage imod festivalen, da Frøfestival var ny for alle elever. På grund af corona var der ingen 2. års elever, der kunne dele deres erfaringer med de nye elever på skolen. Vores bekymringer blev i den grad gjort til skamme. Eleverne var "på" fra starten, tog rigtig godt imod alle deltagere og bidrog i høj grad til at skabe en fest sammen med os!

Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler (DFS)

I 2022 blev det andet år, hvor vi kunne afholde Bibelcamping under overskriften *Med hjerte, mund og hænder* på Mørkholt Strand Camping.

I samarbejde med Mørkholt og Indre Mission, og med DFS som initiativtager, er det muligt for Kristelig Handicapforening at være med til at arrangere en Bibelcamping, som er støt voksende. Der kommer stadig nye til og flere som tager en dagstur dertil. Vi oplever et fællesskab, som giver stor værdi, både for familier og for bofællesskaber.

Vi har gennem årene haft en del samarbejde med DFS. Det skyldes ikke mindst, at DFS udvikler mange forkyndelsesmaterialer af høj kvalitet, som appellerer til forskellige sanser. Samarbejdet med DFS er altså af stor betydning for os, og jeg håber, at antallet af samarbejdsfelter kan øges til gensidig inspiration.

LEV

Hvis vi skal finde vej gennem det vanskelige politiske landskab, som ligger foran os, må vi stå sammen med andre interesseorganisationer, som på visse felter står stærkere end os. Den vigtigste partner i den forbindelse er LEV.

Kristelig Handicapforening besidder stadig den ene af de to pladser, som de tilknyttede foreninger har i LEVs hovedbestyrelse. Det har værdi for Kristelig Handicapforening at have adgang til en forening, som har et

sekretariat og en stab, som kan varetage medlemmers interesse specifikt og samtidig være talerør både i medier og politisk. Det er samtidig også en anerkendelse af Kristelig Handicapforenings engagement, og vi er på opfordring derfor også aktiv i økonomi- og ejendomsudvalget.

Foruden LEV har vi også et udbytterigt samarbejde med Selveje Danmark, ligesom vi også har trukket på ressourcer i Dansk Erhverv. Jeg har som formand også deltaget i et lobbyarbejde under Dansk Erhverv og Kristelig Arbejdsgiverforening med det formål at styrke samarbejdet mellem private aktører og offentlige myndigheder.

Center for Praktisk Teologi og Religionspædagogik

I 2022 blev vi medlemmer af et nyt konsortie-samarbejde med fokus på religionspædagogik i relation til det nyoprettede Center for Praktisk Teologi og Religionspædagogik på Menighedsfakultetet. Det første skridt i dette samarbejde har været at få belyst behovet for religionspædagogisk arbejde i Danmark i samarbejde med det uafhængige analyseinstitut Analyse Danmark.

Der er gennemført interviews med otte forskere og fagpersoner inden for det kirkelige og pædagogiske område. En anden del af undersøgelsen er blevet gennemført ved at bringe mennesker sammen i tre online fora. Respondenterne kommer fra et bredt udsnit af dansk kirkeliv.

Undersøgelsen satte også fokus på mennesker med kognitive handicaps. Den ene respondent var forsker med særlig kompetence på dette område, og emnet blev drøftet i alle grupper.

Der er ingen tvivl om, at folkekirken generelt ønsker at gå langt for at inkludere og imødekomme børn, unge og voksne med særlige behov. Samtidig er opgaven kompleks, fordi de mange forskellige typer af

diagnoser stiller krav om en tilpasset religionspædagogisk indsats.

For eksempel er der behov for mere viden om, hvordan kirken kan formidle tro til mennesker med et kognitivt handicap og som måske er helt uden sprog. Hvis folkekirken skal favne dem, er der behov for øget fokus på ikke-kognitive læringsmetoder og materialer.

Selv om der over den seneste årrække er kommet øget fokus på inkludering af børn, unge og voksne med særlige behov, er det stadig et meget overset område.

Interne netværk

Forkyndelsesnetværket

I august 2022 blev der etableret et nyt netværk for forkyndelse. Repræsentanter fra bofællesskaberne deltager i netværket for at udveksle erfaringer og inspirere hinanden til at udvikle forkyndelsesmateriale til brug i bofællesskaberne. Netværket har også mulighed for at komme med input til, hvad Kristelig Handicapforening skal udgive af nyt materiale.

I tilknytning til netværket er der på Kristelig Handicapforenings hjemmeside blevet lavet en side, der samler andagtsmateriale m.m. fra deltagerne i netværket, så det kan blive tilgængeligt for alle.

Det er meget positivt, at bofællesskabernes ledere og bestyrelser er villige til at investere tid og ressourcer på at styrke forkyndelsen. Kristelig Handicapforening blev stiftet med det formål at virke i krydsfeltet mellem tro og udviklingshandicap og støtte den enkeltes tro på Bibelens Gud og fællesskabet omkring Ham. Det nye forkyndelsesnetværk er derfor med til at løse en kerneopgave i vores forening.

Det sygeplejefaglige netværk

Flere bofællesskaber har udpeget medarbejdere, som skal have særligt fokus på

beboernes fysiske sundhed. De kan nogle steder stå lidt alene med denne arbejdsopgave.

Derfor har vi etableret et fagligt netværk omkring denne vigtige opgave. Statens Institut for Folkesundhed og Syddansk Universitet påviser i ny rapport fra 2022, at mennesker med udviklingshandicap lever markant kortere end den gennemsnitlige dansker. Der er tale om en sårbar gruppe, som sjældent søger læge af sig selv. Det betyder, at mange lidelser fra banale til meget alvorlige, opdages for sent eller slet ikke. Medicin justeres ikke, symptomer på kræft eller andre alvorlige sygdomme opdages ikke. Resultatet er overdødelighed, nedsat livskvalitet og ulighed i sundhed.

Derfor er det også meget vigtigt, at vi gør alt hvad vi kan for at understøtte bofællesskabernes arbejde med at forbedre den generelle sundhedstilstand.

KRAP-netværket

Det er nu tre år siden, at der blev etableret et netværk omkring *kognitiv ressourcefokuseret anerkendende pædagogik* (KRAP), og der er ingen tvivl om, at netværket er vigtigt i forhold til at holde fokus på implementering og fastholdelse af metoden og dermed også det pædagogiske fundament. Den årlige evaluering fortæller, at netværket fungerer stabilt med høj deltagelse.

Jeg er overbevist om, at netværket er med til at øge den faglige kvalitet i det pædagogiske arbejde i alle medvirkende bofællesskaber. Det er dokumenteret, at KRAP kan skabe positive resultater, og at en forudsætning herfor er, at metoden bruges systematisk.

ASF-arbejdsgruppen

Som en udløber af Autisme og Tro blev der i 2021/2022 nedsat en gruppe, som skulle

arbejde med at udvikle tilbud til mennesker indenfor Autisme Spektrum Forstyrrelse (ASF).

I 2022 gennemførte arbejdsgruppen en spørgeskemaundersøgelse i forhold til hvilke initiativer, der er behov for at udvikle. Blandt deltagerne blev der tydeligt givet udtryk for, at der var behov for uddannelse og viden hos medarbejdere og frivillige i menigheder og kirker. Det være sig især i forhold til børn og unge.

Det er på den baggrund, at vi nu, som tidligere nævnt, vil arbejde på at klæde ressourcerpersoner i menigheder og kirkefællesskaber på til bedre at kunne inkludere mennesker med ASF i det kirkelige arbejde.

Daglig drift

Et bofællesskab fungerer ikke, hvis der ikke bliver koordineret en vagtplan. Landskontoret får ikke serviceret medlemmerne ordentligt, hvis vi ikke har styr på medlemsdatabasen. Og bestyrelsen kan ikke træffe gode beslutninger, hvis der ikke bliver forberedt en dagsorden med fyldestgørende bilag. Meget står og falder med den daglige drift.

Kort før jul modtog vi en opsigelse fra vores kommunikationsmedarbejder Christina Hummelose. Hun har, med god støtte fra Hanne Sangill, ene kvinde udgjort kommunikationsafdelingen, markedsføringsafdelingen, PR-afdelingen mv. Desuden har hun været medarbejder i kursusafdelingen, som Hanne Sangill bestyrer.

Christina havde forstået at gribe de muligheder, der ligger i at arbejde i en lille organisation, og har haft høj indflydelse på den daglige drift. Hun har ydet en fortrinlig indsats, og det var derfor med stor beklagelse, at vi modtog hendes opsigelse. Samtidig er vi taknemmelige over den indsats, som hun har ydet for Kristelig Handicapforening, og vi ønsker hende alt godt i hendes nye stilling som

kommunikationsmedarbejder i Jammerbugt Kommune.

Heldigvis viste det sig muligt at ansætte en ny kommunikationsmedarbejder med stærke kompetencer. Regitze Fuhrmann tiltrådte således stillingen den 20. februar i år. Hun får samme høje indflydelse på udviklingen af KH, som Christina, og hun kan regne med bestyrelsens fulde opbakning i den opgave. Velkommen til Regitze!

Jeg vil også benytte anledningen til at sige tak til Hanne Sangill, som hver dag yder en stor arbejdsindsats af høj kvalitet. Du leverer altid arbejde af høj faglig kvalitet, og med din menneskelige varme og indsigt sætter du ansigt på mange af de værdier, som vi i Kristelig Handicapforening gerne vil være kendt for.

Salg af lodsedler

Det er også Hanne, som står for koordinering af det årlige salg af lodsedler. Vi har i 2022 kunne glæde os over, at corona ikke havde indvirkning på salget, som var tilbage på højde med salget i 2019. Det er meget tilfredsstillende!

Overskuddet blev dog ikke så stort, fordi vi udbetalte mere i bonus end tidligere til vores sælgere. Ifølge reglerne skal minimum 35% af salgssummen gå til det almennyttige formål. Dette opnåede vi kun lige. Derfor har vi nu ændret på bonusreglerne. Regnskabet for årets lodseddelsalg kan findes på vores hjemmeside.

Nyt landskontor lader vente på sig

I bestyrelsen drøfter vi løbende, hvordan vi kan sikre, at Kristelig Handicapforening er en god, sund og attraktiv arbejdsplads for vores medarbejdere. Sidste år meddelte vi, at vi som led i denne bestræbelse har besluttet at landskontoret skal flytte over i en helt ny kontorbygning, som Menighedsfakultetet har besluttet at opføre. Bygningen skulle have stået indflytningsklar i sommeren 2023, men byggeriet lader vente på sig, da

entreprenøren gik konkurs. Hvornår vi kan flytte, ved vi ikke, men vi ser frem til det.

Tak

Afslutningsvist vil jeg rette en særlig tak til landsleder, Tove Søgaard, for et godt og tilidsfuldt samarbejde i hverdagen. Der er sjældent nogen, der går forgæves til dig efter feedback, sparring eller hjælp til at håndtere faglige problemstillinger eller vanskelige udfordringer.

Tak til bofællesskabernes ledere og personale for en stærk faglig indsats, som hviler på klare værdier. Og ikke mindst tak til mine kollegaer i bestyrelsen for et inspirerende fællesskab om det, som er vores opgave:

At skabe rammer for et fællesskab, hvor vi med hjerte, mund og hænder bidrage til, at flere kan opleve sig værdifulde og elskede.

Thomas B. Mikkelsen, marts 2023.